

Nr 274.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statens skogsskolor och skogshushållning i allmänhet m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

<i>dels</i> från och med år 1921 i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag till statens skogsskolor å	kronor 210,000;
<i>dels</i> från och med samma år i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag till skogshushållning i allmänhet å	» 35,000;
<i>dels</i> vid bifall till dessa bägge förslag ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet å 178,000 kronor;	
<i>dels</i> till fortsättningsskolan vid Kloten anvisa å <i>extra stat</i> för år 1921 ett förslagsanslag, högst	» 29,000;
<i>dels ock</i> till ökade expensmedel m. m. vid statens skogsskolor å <i>tilläggsstat</i> för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst	» 4,200.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5
mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

Det i riksstaten upptagna ordinarie anslaget till den lägre skogs-
undervisningen och skogshushållning i allmänhet bestämdes av 1919
års lagtima riksdag till 178,000 kronor och beräknades sålunda:

statens skogsskolor	kronor	133,600
den enskilda skogsundervisningen	»	1,000
kolarskolan vid Hällnäs	»	1,500
» » Bispgården	»	1,500
diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disposition	»	40,400

Summa kronor 178,000.

Vid samma riksdag godkändes även ny stat för statens skogs-
skolor, slutande å förenämnda belopp av 133,600 kronor.

Vid föredragning den 7 januari i år av de till statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln hörande ärendena anmälde jag i punkten 79, att domänstyrelsen i skrivelse den 4 september 1919 ifrågasatt vissa höjningar i staten för statens skogsskolor, medförande en höjning av ifrågavarande anslag till 183,200 kronor. Vissa av dessa höjningar borde enligt styrelsens åsikt uppföras även å 1920 års tilläggsstat med 4,300 kronor. Jag anförde vidare, att kommunikationsverkens lönekommitté anmält, att den hade för avsikt att inom kort avlämna förslag till avlöningsbestämmelser för skogsstaten och skogsskolornas personal. Då jag hyste förhoppning att kunna under riksdagens lopp förelägga Kungl. Maj:t denna fråga, ansåg jag allenast viss förhöjning i nyssnämnda ordinarie anslag böra beräknas. I enlighet härmed har i nämnda punkt Kungl. Maj:t förslagit riksdagen att i avbidan på blivande proposition beräkna anslaget förhöjning till 210,000 kronor. Tillika har å tilläggsstat beräknats ett anslag av 4,300 kronor.

Till fortsättningsskolan vid Kloten har sedan några år anvisats anslag å extra stat. För år 1920 uppgår anslaget till 27,250 kronor. I nyssnämnda skrivelse den 4 september 1919 hemställde domänstyrelsen om anslag till denna skola såväl för år 1921 som å tilläggsstat. Med förmälan att jag icke fann mig kunna tillstyrka anslag å tilläggsstat anförde jag den 7 januari 1920 under punkten 81 av nionde huvudtiteln, att då det från kommunikationsverkens lönekommitté inföväntade förslaget kunde befinnas böra öva inverkan jämväl å avlöningarna å lärarpersonalen vid denna skola, allenast visst belopp syntes böra beräknas för år 1921. Kungl. Maj:t, som gillade denna uppfattning, har föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition i ämnet beräkna ett anslag av 27,000 kronor till denna skola å extra stat för år 1921.

Sedan kommunikationsverkens lönekommitté inkommit med ett den 18 december 1919 dagtecknat betänkande med förslag till avlöningsreglemente för befattningshavare vid domänverket, har Kungl. Maj:t tidigare i dag på min hemställan beslutat till riksdagen avlåta proposition angående lönereglering för domänverkets personal. Förslaget omfattar även personalen vid statens skogsskolor, vilka, såsom jag i sistnämnda ärende framhållit, avsetts skola införlivas med domänverket.

I särskild skrivelse den 4 september 1919 framlade domänstyrelsen förslag beträffande driftkostnader för statens domäner för år 1921. Sedan förenämnda kommittébetänkande avgivits, blevo såväl detta driftkostnadsförslag som styrelsens ovan berörda skrivelse samma dag angående anslag till den lägre skogsundervisningen m. m. återremitterade till domänstyrelsen för övävägande i vad mån med anledning av betänkandet

ändringar påkallades i förslagen. I skrivelse den 21 januari 1920 har styrelsen framlagt ändringsförslag i dessa hänseenden.

I överensstämmelse med den grundsats, som Kungl. Maj:t förut i dag vid behandlingen av frågan om avlöningsreglemente för domänverket ansett böra framdeles tillämpas beträffande detta verk, liksom redan nu i fråga om övriga affärsdrivande verk, skulle någon särskild proposition angående domänernas driftkostnader icke vidare komma att avlätas till riksdagen.

Vid detta förhållande och då avlöningarna till skogsskolornas ordinarie personal fastställts i berörda avlöningsreglemente, uppstår fråga, huruledes anslagen till den lägre skogsundervisningen m. m. hädanefter böra budgettekniskt behandlas.

I detta avseende har domänstyrelsen i skrivelse den 21 januari 1920 anfört följande:

»Vid inrättande av statens domäners fond ansågs det angeläget, att fondens driftkostnader icke belastades med utgifter, avseende andra ändamål än verkets drift. Av denna anledning ställdes kostnaderna för skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet utanför domänfonden, och för deras vidkommande uppfördes ett särskilt anslag under riksstatens nionde huvudtitel. Detta anslag har statskontoret årligen efter rekvisition utbetalat till domänstyrelsen, som sedermera hos samma ämbetsverk redovisat eventuellt överskott.

Ehuru domänstyrelsen icke funnit anledning till anmärkning mot detta system, kan det dock icke bestridas, att en viss oformlighet vidlåder detsamma, då ju skogsundervisningen — styrelsen tänker därvid uteslutande på den lägre undervisningen, inberäknat såväl de med skogsskolorna samordnade kolarskolorna vid Hällnäs och Bispgården samt den enskilda skogsundervisningen som fortsättningsskolan vid Kloten — är på ett så intimt sätt förbundet med skogsväsendet. Något hinder för att påföra domänfonden kostnaderna för denna undervisning torde icke föreligga — under den bestämda förutsättningen likväl, att nämnda kostnader icke komma att inverka på domänverkets driftresultat. Styrelsen tillåter sig hänvisa till ett med detta analogt fall, nämligen den tillsyn styrelsen utövar å enskildas skogar i de norrländska länen. Vad kostnaderna för denna tillsyn beträffar påföras de domänfonden, som — då fondens drittresultat icke bör lida någon inskränkning till följd av denna statens domäner ovidkommande verksamhet — genom särskilda anslag under nionde huvudtiteln erhåller ersättning för denna tillsyn. Styrelsen vill ifrågasätta, om icke ett liknande förfarande beträffande kostnaderna för den lägre skogsundervisningen skulle ur bokföringssynpunkt vara att föredraga framför det nuvarande systemet. Därest så skulle befinnas vara förhållandet, tillåter styrelsen sig föreslå, att jämväl övriga under nionde huvudtiteln anvisade anslag i den mån de ställas till domänstyrelsens disposition behandlas på samma sätt.

På grund av det nu anförda får styrelsen, som i annan skrivelse denna dag avgivit förnyat förslag till stat för domänverket och den lägre skogsundervisningen för år 1921, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under omprövning, huruvida icke från och med år 1921 samtliga de kostnader, som äro avsedda att

bestridas av sådana under riksstatens nionde huvudtitel uppförda anslag, vilka äro ställda till domänstyrelsens disposition, lämpligen böra utgå från statens domäners fond, som i sin ordning beredes ersättning härför genom särskilt anslag under nämnda huvudtitel.»

Statskontoret, som anbefallts yttra sig över lönekommitténs förslag i vad det avsåge statens skogsskolor, har avgivit utlåtande den 16 februari 1920. Ämbetsverket, som inhämtat, att domänstyrelsen beslutat ingå till Kungl. Maj:t med en skrivelse av ovan angivna innehåll, har anfört:

»Statskontoret — — — tillåter sig påpeka, att anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet (1920: IX E 7) innefattar icke blott posten 'statens skogsskolor' utan även posterna 'den enskilda skogsundervisningen', 'kolarskolan vid Hällnäs', 'kolarskolan vid Bispgården' och 'diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disposition'. Huruvida på sistnämnda poster bör tillämpas nu föreslagna anordning, synes statskontoret tvivelaktigt. Enligt remissens ordalydelse har emellertid statskontoret endast att yttra sig om statens skogsskolor; och i fråga om dessa — liksom för övrigt även i fråga om fortsättningsskolan vid Klotten — har statskontoret intet att erinra mot att kostnaderna härför bestridas från domänfonden samt att de för dessa skolor i riksstaten uppförda anslag i sin helhet överföras till sagda fond.

En konsekvens av detta förslag blir emellertid, att eventuellt överskott å anslaget till skogsskolorna, vilket hittills skolat av domänstyrelsen inlevereras till statskontoret såsom besparing å vederbörande bestämda anslag under nionde huvudtiteln och då tillförts denna huvudtitels besparingsfond, hädanefter skulle komma att öka driftöverskottet från statens domäners fond och således ingå till kassafonden. Denna omständighet kan dock icke tillmätas någon synnerlig betydelse, då här endast kan bliva fråga om mycket obetydliga besparingar.

En annan följd av samma förslag torde bliva den, att även pensioneringen av skogsskolföreståndare och skogsrättare bör övertagas av domänstyrelsen och kostnaden för denna utgå från statens domäners fond i stället för såsom hittills från tionde huvudtitels anslag till pensionering av civila tjänst innehavare. Men då även denna pensioneringskostnad, lika väl som utgifterna för skogsskolpersonalens avlöning, bör slutligen drabba det egentliga statsverket, synes domänfonden böra från nyssnämnda anslag under tionde huvudtiteln beredas ersättning för vad som kan komma att i pensioner åt skogsskolpersonalen utgivas.»

För min del finner jag det sätt för lösande av frågan om de lägre skogsläroverkens förhållande till domänverket, som domänstyrelsen och statskontoret i huvudsak sammanstående föreslagit, vara lämpligt. Skogsskolorna och även fortsättningsskolan vid Klotten äro intimt förbundna med skogsstaten. Lärarpersonalen befordras nu från skogsstaten till dessa läroverk och tvärtom och känner sig hela tiden såsom utgörande en del av skogsstaten samt räknar fortlöpande tjänstår. Till

*Departements-
chefen.*

skogsskolorna äro anslagna särskilda skolrevir, i avseende å vilkas skötsel skolornas personal har samma skyldigheter som revirpersonalen. Det framstår därför såsom av praktiska skäl påkallat, att denna personal även formellt införlivas med skogsstaten. Skolorna tillhöra emellertid givetvis icke domänverkets affärsdrivande verksamhet, desto mindre som de bereda utbildning icke blott åt blivande befattningshavare vid skogsstaten utan även i avsevärd utsträckning åt dem, som därefter ägna sig åt enskild skogsvård eller ingå i skogsvårdsstyrelsernas tjänst. Kostnaderna för denna utbildningsverksamhet böra därför icke drabba domänfonden, vilken ju icke bör vidkännas andra än de med statens affärsdrivande verksamhet på domäuväsendets område förbundna utgifterna.

Ifall emellertid för dessa skolor skulle under nionde huvudtiteln fastställas särskild detaljerad stat, oaktat deras personal tillhörde domänverket och åtnjöte avlöningar enligt domänverkets avlöningsreglemente, skulle åtskilliga ganska invecklade förhållanden uppstå. Redan nu hava till följd av skolreviren och de av dem föranledda arbetena för skogsskolornas personal en viss sammanblandning måst äga rum. Det synes då vida fördelaktigare och redigare att fullständigt till domänverket överflytta alla utgifter för dessa skolor och framdeles behandla dem på samma sätt som andra driftkostnader för stateus domäner, men att i stället bereda domänfonden genom särskilda anslag full ersättning för dessa utgifter. Såsom domänstyrelsen framhållit finnas redan exempel å liknande förfaringssätt beträffande skogsstatens verksamhet för tillsyn å enskilda skogar i övre Norrland.

Det återstår då att angiva vad som skall ingå i detta ersättningsanslag och att beräkna anslagets belopp.

Av de i det ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet ingående anslagsposter bör givetvis anslagsposten till statens skogsskolor i sin helhet härvid ingå. Däremot anser jag för min del, att anslagsposterna till den enskilda skogsundervisningen eller till kolarskolorna, vilka senare underhållas delvis medelst bidrag från orten, icke böra medtagas. Anslagsposten till diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disposition har avsetts att användas dels med 25,000 kronor till underhåll av skogsskolornas byggnader och dels med återstående beloppet, 15,400 kronor, till understödjande av vissa tidskrifter å skogsskötselns område, till vissa föreningar och till andra mera tillfälliga ändamål för skogsskötselns främjande. Underhållsanslaget bör nu påtagligen medräknas, men däremot icke återstoden av anslagsposten.

Medel till de utgifter, som sålunda icke böra påföras domänfonden, synas böra beredas genom ett särskilt nytt ordinarie anslag, som torde böra avse »skogshushållning i allmänhet».

För fortsättningsskolan vid Kloten bör ersättningsanslag till domänfonden beredas under nionde huvudtiteln, dock tillsvidare liksom hittills allenast å extra stat.

Vad därefter beträffar storleken av förstnämnda ordinarie ersättningsanslag vill jag erinra, att domänstyrelsen i skrivelse den 4 september 1919 ifrågasatte höjning av det nuvarande ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet från 178,000 kronor till 183,200 kronor eller med 5,200 kronor. Denna ökning faller i sin helhet å skogsskolorna och beror dels på att styrelsen ansett expensanslaget för varje av de åtta skolorna behöva höjas från 3,000 kronor till 3,500 kronor, delvis för att bereda gårdskarlen något högre arvode, och dels på att i sammanhang med ökande av elevantalet vid Bispgårdens skola från 16 till 20 fyra nya elevstipendier å 300 kronor borde anvisas. Dessa ökningsar finner jag mig böra tillstyrka. Därigenom kommer det nuvarande anslagsbeloppet enligt skogsskolornas stat att höjas från 133,600 kronor till 138,800 kronor.

I denna stat ingå nu avlöningar till ordinarie och extra personal med 64,000 kronor. Till expens- och underhållsmedel, stipendier åt elever samt respenningar åt skogsrättare upptagas nu 69,600 kronor, vilket belopp enligt vad nyss nämnts bör höjas till 74,800 kronor.

Avlöningsbeloppen bliva emellertid till följd av den nu föreslagna löneregleringen för skogsstaten höjda för den ordinarie personalen, vilket även kommer att öva inverkan i fråga om den extra personalen. Enligt uppgift från domänstyrelsen i dess skrivelse den 21 januari 1920 med ändrad driftkostnadsberäkning bör sagda belopp av 64,000 kronor beräknas höjt till 100,600 kronor.

Komma så därtill förenämnda belopp av 74,800 kronor till övriga utgifter enligt skogsskolornas nuvarande stat samt det här ovan omnämnda beloppet av 25,000 kronor till underhåll av skogsskolornas byggnader, blir totalsumman 200,400 kronor. Jag anser emellertid detta belopp böra något höjas. Dels är det nu till underhåll av skolbyggnaderna beräknade beloppet väl knappt tilltaget i betraktande av de i alla avseenden starkt stegrade byggnadskostnaderna, dels bör ersättningsanslaget även inbegripa gottgörelse för ålderstillägg, vilka ju skola i första hand bestridas av domänfonden. Under benämning »statens skogsskolor» bör därför enligt min mening i riksstaten under nionde

huvudtiteln uppföras ett ordinarie anslag av 210,000 kronor att i sin helhet tillgodoföras domänfonden såsom ersättning för fondens utgifter för dessa skolor.

Såsom statskontoret erinrat bör domänfonden övertaga pensioneringen av skogsskolpersonalen mot ersättning från vederbörligt förslagsanslag under den blivande elfte huvudtiteln.

Då förenämnda ökning av skogsskolornas expensanslag med 500 kronor till varje skola bör såsom domänstyrelsen hemställt beräknas redan för innevarande år samt till de fyra nya elevstipendierna vid Bispgården krävas medel för två månader (november—december) med tillhoppa 200 kronor, bör å tilläggsstat för år 1920 äskas ett anslag av 4,200 kronor.

Vad fortsättningskolan vid Klotten angår har det för år 1920 anvisade extra anslaget å 27,250 kronor beräknats skola användas med 10,500 kronor till läraravlöningar, med 4,500 kronor till elevstipendier, med 5,500 kronor till expenser och underhåll och med 6,750 kronor till byggnadsarbeten m. m. För år 1921 torde i enlighet med förslag av domänstyrelsen expensmedlen bära beräknas till 6,000 kronor, varemot kostnaden för byggnadsarbeten kunna sänkas till 1,800 kronor. Med tillägg av elevstipendierna samt 700 kronor till kostnader för en vägkurs, som ansetts bära anordnas vid skolan, kunna skolans kostnader utom avlöningar beräknas till inalles 13,000 kronor. Emellertid bära enligt beräkning av domänstyrelsen i förenämnda skrivelse den 21 januari 1920 avlöningarna antagas ökade till 15,900 kronor, så att totalkostnaden blir 28,900 kronor. I avrundat tal torde det behövlige ersättningsanslaget å extra stat bära upptagas till 29,000 kronor.

Såsom jag förut anfört synes mig särskilt ordinarie anslag under benämning »skogshushållning i allmänhet» bära uppföras i riksstaten. Detta anslag bör avses dels för den enskilda skogsundervisningen och de bägge kolarskolorna, vartill hittills utgått 4,000 kronor, dels ock för de ändamål, förutom underhåll av skogsskolornas byggnader, vilka hittills understötts från den till Kungl. Maj:ts disposition ställda delen av det nuvarande ordinarie anslaget. För sistnämnda ändamål hava, såsom jag förut erinrat, beräknats 15,400 kronor. Dessa belopp göra tillhoppa 19,400 kronor.

Emellertid synes detta belopp bära avsevärt höjas. Jag kan nämna, att svenska skogsvårdsföreningen, vilken nu från detta anslag åtnjuter ett bidrag å 8,500 kronor till sina tidskrifter, begärt en höjning av bidraget ända till 25,000 kronor under åberopande av stegrade tryck-

ningskostnader och att domänstyrelsen i utlåtande den 3 februari 1920 tillstyrkt denna framställning. Utan att nu vilja taga ställning till frågan om storleken av den bidragsökning, som må böra beviljas nämnda förening, får jag, under framhållande att även för andra ändamål nya eller ökade bidrag till skogsvårdsändamål torde böra beräknas, tillstyrka, att anslagsbeloppet i sin helhet icke sättes lägre än 35,000 kronor. Det bör stå till Kungl. Maj:ts disposition.

De nu av mig tillstyrkta anslagen å 1921 års stat utgöra:

till skogsskolorna, ordinarie anslag	kronor 210,000
» fortsättningsskolan vid Kloten, extra anslag	» 29,000
» skogshushållning i allmänhet, ordinarie anslag	» 35,000
	<u>Summa kronor 274,000.</u>

I förslaget till riksstat beräknades motsvarande anslag sålunda:

till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet	kronor 210,000
» fortsättningsskolan vid Kloten	» 27,000
	<u>Summa kronor 237,000.</u>

De nu ifrågasatta anslagen överstiga alltså beräkningen med tillhopa 37,000 kronor. På chefen för finansdepartementet torde ankomma att tillse, huruvida någon ändring i inkomstberäkningen behöver härav föranledas.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels från och med år 1921 i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag till statens skogsskolor å kronor 210,000;

dels från och med samma år i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag till skogshushållning i allmänhet å kronor 35,000;

dels vid bifall till dessa bägge förslag ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet å 178,000 kronor;

dels till fortsättningsskolan vid Kloten anvisa å *extra stat* för år 1921 ett förslagsanslag, högst kronor 29,000;

dels ock till ökade expensmedel m. m. vid statens skogsskolor å *tilläggsstat* för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst... kronor 4,200.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet med den lydelse, bil. . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Mellström.
